

Єднання
заради дії

fama
custom research agency

КРЕМЕНЧУЦЬКА ГРОМАДА

Дослідження локальних політик і програм:
ЯК ВПО ДОЛУЧЕНІ ДО ЖИТТЯ ГРОМАД?

ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Директорка департаменту соціального захисту населення Кременчуцької міської ради.

Координує роботу департаменту.

Начальниця управління соціального захисту населення Крюківського району департаменту соціального захисту населення Кременчуцької міської ради.

Управління займається реєстрацією видачі довідок внутрішньо переміщеним особам і призначенням допомог.

МІСЦЕВІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ТА ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

За інформацією, наданою інтерв'юерами, загалом у Кременчуцькій громаді виявлено три місцеві діючі програми.

Спеціальної програми для ВПО не створювали, адже переселенці мають право користуватися тими самими програмами, що й мешканці громади. Респонденти повідомили, що у програму соціального забезпечення та соціального захисту «Турбота» внесено окремий пункт про поліпшення умов проживання ВПО. У подальшому працівники розглядають створення окремої цільової програми або розширення спектру послуг для ВПО у «Турботі».

За словами учасниці дослідження, у Центрах надання соціальних послуг фінансування не змінилось. А от для облаштування соціального житла, проведення там ремонту та відшкодування комунальних послуг міський бюджет збільшив видатки.

На момент проведення інтерв'ю у громаді було зареєстровано 31365 внутрішньо переміщених осіб.

Загалом на обліку в управлінні соціального захисту населення Крюківського району перебувають 10700 внутрішньо переміщених осіб (із них 5900 працездатних). Загальна статистика щодо кількості наданих соціальних послуг у громаді не ведеться.

Про можливості соціальних програм можна дізнатися у місцевій газеті, на телебаченні, радіо, Telegram-каналі «Кременчук.Офіційний» та в чаті «Кременчук Допомога», на Facebook-сторінці, в Youtube та в оголошеннях у приміщенні департаменту. Також у місті працює гаряча лінія «Гуманітарний Кременчук». Окрім того, було розроблено дорожню карту для переселенців, де зібрано всю важливу інформацію.

Інформаційна довідка

За період 20 березня – 2 серпня видано близько 50 тис продуктових наборів.

Частково за кошти місцевого бюджету забезпечується щоденне харчування в кафе «Паляниця», на базі Центру тимчасового розміщення. Наразі там годують приблизно 500 осіб на день.

На гарячу лінію «Гуманітарний Кременчук» звернулися 53436 осіб.

У пунктах тимчасового розміщення зараз проживають 1100 осіб, а в соціальному житлі – 160 осіб. За програмою «Соціальне житло» міська влада відремонтувала кімнати в закладах комунальної власності (загалом 62 кімнати) та завдяки ініціативі «Громада, дружня до дітей та молоді» отримала допомогу в розмірі 1,5 млн грн. Ці кошти витратили на меблі та побутову техніку для соціального житла.

Опис місцевих цільових програм громади, названих учасниками інтерв'ю

Назва програми/ Короткий опис	Чи діє наразі	Обсяг фінансування на 2023 рік, тис грн	Зміни в фінансуванні
<p>Програма соціального забезпечення та соціального захисту населення Кременчуцької міської територіальної громади «Турбота» на 2021-2023 рр.</p> <p>Соціальний захист і надання матеріальної допомоги особам, які опинились у складних життєвих обставинах, вразливим категоріям населення; підтримка ветеранів війни, осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій, вдів померлих ветеранів війни.</p>	Так	Дані відсутні	Дані відсутні
<p>Міська комплексна програма «Захисник України» на 2021-2023 рр.</p> <p>Комплекс заходів для забезпечення соціальної, фінансової, медичної, юридичної, психологічної підтримки учасників, членів їхніх сімей і членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей загиблих (померлих) Захисників чи Захисниць України, постраждалих учасників Революції Гідності.</p>	Так	Дані відсутні	Дані відсутні
<p>Програма відшкодування втрат за рахунок місцевого бюджету за перевезення пільгових категорій населення Кременчуцької міської територіальної громади міським автомобільним транспортом, електротранспортом і приміським залізничним транспортом на 2021 р.</p> <p>Відшкодування втрат за перевезення пільгових категорій населення.</p>	Так	Дані відсутні	Дані відсутні

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО

Дискримінації ВПО в контексті отримання послуг, за оцінкою респондентів, не зафіксовано. За словами учасниці дослідження, багато переселенців знаходяться в такому самому становищі, як і деякі мешканці Кременчуцької громади, тому не потрібно їх виділяти як окрему категорію населення.

„ «Якщо це людина з інвалідністю, то [допомога] їм надається так, як і мешканцям громади, надаються всі передбачені державними програмами соціальні допомоги та виплати. Якщо вони [переселенці] потребують засобів реабілітації, то також мають право стати на облік, як і мешканці громади», – говорить (дослівно) начальниця Управління соціального захисту населення Крюківського району. ”

У громаді діють територіальні центри соціального обслуговування, які надають свої послуги безкоштовно. Якщо мешканець громади перебуває у складних обставинах, він також може звернутися до комісії міськвиконкому для отримання матеріальної допомоги. Спеціаліст комісії проводить обстеження та визначає потребу людини чи сім'ї. Залежно від цього, розмір допомоги може становити від 500 грн до 10 тис грн.

„ «...У нас трапилося дуже велике нещастя в місті: ракета влучила в торговий комплекс «Амстор», і сім'ям загиблих була допомога по 100 тис. Ті, які потрапили в лікарню, отримали по 25 тис, ті, які отримали менш такі незначні поранення або пошкодження і лікувалися амбулаторно, отримали по 10 тисяч допомоги. З цього ви можете судити, що громада, місто і керівництво громади не стоїть осторонь людських проблем(...). Також в минулому році була пожежа, в будинку декілька сімей постраждали, і надана допомога була суттєва. Якщо люди хворіють на онкозахворювання – теж значна допомога надається», – говорить (дослівно) начальниця Управління соціального захисту населення Крюківського району. ”

На базі гуртожитку Кременчуцького національного університету від початку повномасштабного вторгнення діє Центр тимчасового розміщення («Центр Кременчук»). Сьогодні там досі проживають внутрішньо переміщені особи, а також працює склад із вживаним одягом. У березні в спорткомплексі гуртожитку відкрили гуманітарний хаб, де до серпня видавали продуктові набори, засоби гігієни тощо. Видачу продовжили в міні-хабі. Для того, щоб отримати гуманітарну допомогу, переселенці реєструються на гарячій лінії «Гуманітарний Кременчук».

За програмою «Соціальне житло» ВПО також мають змогу отримати міні-квартири (оплата лише за комунальні послуги), написавши відповідну заяву.

Найбільш затребуваних послуг серед переселенців респонденти не назвали.

Потреби ВПО визначаються під час безпосереднього спілкування з переселенцями, таким чином формується бачення, як громада може їм допомогти.

У громаді були зафіксовані такі перешкоди в отриманні соціальних послуг для ВПО:

Перешкода	Опис перешкоди
Відсутність реєстрації переселенця як ВПО у громаді	У перші місяці повномасштабного вторгнення гуманітарну допомогу можна було отримати без довідки ВПО та без перебування на обліку у громаді. Пізніше, коли почали надавати допомогу в межах проєктів, довідка ВПО стала обов'язковою вимогою.
Відсутність зареєстрованого місця проживання у громаді	Перешкода не зафіксована. Загалом послуги надають зареєстрованим громадянам, які перебувають на обліку у громаді, в тому числі як внутрішньо переміщені особи.
Інфраструктурні перешкоди (головним чином — пересування містом)	Про перешкоду в інтерв'ю не йшлося.

НАЯВНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ВКЛЮЧЕННЯ ВПО ДО УЧАСТІ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Наразі Ради ВПО у громаді немає, однак ОМС готові долучитися до її створення разом із Благодійним фондом «Стабілізешн суппорт сервісез».

У громаді наявні такі форми залучення внутрішньо переміщених осіб:

- **Громадські організації переселенців.** Активісти з м. Попасна об'єдналися у Кременчуці, працювали над залученням допомоги для переселенців і згодом зареєстрували свою громадську організацію.

Висновок за результатом аналізу місцевих НПА:

Громада	Кременчуцька
Всього проаналізовано місцевих НПА	9
Кількість НПА, які потребують змін	4
Статут	1
Кількість програм і рішень, що стосуються виключно ВПО	3
Програми соціального захисту окремих категорій громадян	5
Кількість програм і рішень, що містять заходи, спрямовані на допомогу дітям ВПО	0

Статутом територіальної громади міста Кременчука, затвердженим рішенням міської ради від 27.09.2016 року, передбачено, що членами територіальної громади міста вважаються всі жителі, які перебувають на статистичному обліку постійного проживання на території адміністративно-територіальних одиниць міста.

Представники місцевої влади Кременчуцької міської територіальної громади згадували програми, якими передбачені пільги та допомоги й надання соціальних послуг для окремих категорій громадян, в тому числі, якщо такі громадяни перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи.

Порядок та умови надання матеріальної допомоги мешканцям Кременчуцької міської територіальної громади, які опинились у складних життєвих обставинах, визначені Положенням, затвердженим рішенням виконавчого комітету Кременчуцької міської ради від 12.03.2021 [№ 329](#).

Зокрема, положенням передбачено, що матеріальна допомога надається як громадянам, які зареєстровані та/або постійно проживають на території Кременчуцької міської територіальної громади, так і внутрішньо переміщеним особам, які перебувають на обліку у громаді та опинились у складних життєвих обставинах.

Успішні практики

У громаді прийнята [Програма](#) підтримки внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб на 2023 рік, затверджена рішенням Кременчуцької міської ради від 24.03.2023. Програма передбачає заходи, спрямовані на вирішення житлових проблем і підтримку внутрішньо переміщених осіб, які зареєстровані на території Кременчуцької міської територіальної громади, шляхом придбання житла.

[Програма](#) соціального забезпечення та соціального захисту населення Кременчуцької міської територіальної громади «Турбота» на 2021-2023 роки, затверджена рішенням Кременчуцької міської ради від 22.12.2020, передбачає заходи з організації тимчасового розміщення постраждалих мешканців України, які вимушено перемістилися у зв'язку з військовою агресією РФ проти України.

Положенням про порядок і умови надання матеріальної допомоги мешканцям Кременчуцької міської територіальної громади, які опинились у складних життєвих обставинах, передбачено, що матеріальна допомога надається як громадянам, які зареєстровані та/або постійно проживають на території Кременчуцької міської територіальної громади, так і внутрішньо переміщеним особам, які перебувають на обліку у громаді та опинились у складних життєвих обставинах.

Відповідно до рішення виконавчого комітету Кременчуцької міської ради від 07.02.2022 [№104](#), територіальні центри соціального обслуговування безоплатно надають соціальні послуги окремим мешканцям Кременчуцької міської територіальної громади, зокрема внутрішньо переміщеним особам.

У громаді організоване безкоштовне харчування для всіх учнів 1-4-х класів в закладах загальної середньої освіти денної форми навчання.

Рекомендації:

1. З метою реалізації жителями Кременчуцької міської територіальної громади, в тому числі внутрішньо переміщеними особами, які перебувають на обліку в Кременчуцькій міській територіальній громаді, права на безпосередню участь у місцевому самоврядуванні, внести відповідні зміни до [Статуту](#) територіальної громади міста Кременчука, затвердженого рішенням міської ради від 27.09.2016 року.

Правове обґрунтування

Стаття 33 Конституції України. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання.

Стаття 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи.

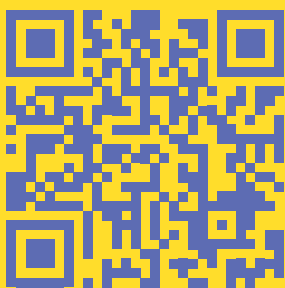
Стаття 2 Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні». Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені цим Законом.

Стаття 3 Закону України «Про місцеве самоврядування». Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

Забороняється будь-яке обмеження права громадянина України брати участь у місцевому самоврядуванні, зокрема залежно від терміну проживання на відповідній території.

Запропоновані зміни також забезпечать приведення місцевих нормативно-правових актів у відповідність до положень статті 64 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також уникнути порушення, передбаченого статтею 119 Бюджетного кодексу України.

www.yednanniazaradyii.org.ua

Це дослідження стало можливим в межах програми «Єднання заради дії», що реалізується IREX разом з Благодійним фондом «Стабілізешен суппорт сервісез» та за підтримки Державного департаменту США.